

Студијски програм: Међународне студије, модул: Европске студије
Назив предмета: Управљање кризом у Европској унији
Наставник/наставници: проф. др Слободан Самарџић, доц. др Ивана Радић Милосављевић
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 6
Услов: основно познавање институција и процеса одлучивања у ЕУ
<p>Циљ предмета</p> <p>Овај предмет има за циљ да припреми студенте за изучавање узрока и последица кризе управљања ЕУ која је почела да се назире са крахом уставног пројекта 2005. године да би са избијањем кризе јавних дугова 2009. године постала очигледна. Након бројних криза које су уследиле (попут мигрантске, украјинске, Брегзит-а и коначно пандемије Ковида-19), данас је међу релевантним истраживачима европске интеграције широко распрострањено уверење да је криза постала трајна стварност Европске уније и модус у којем она наставља да функционише. Студенти кроз овај курс добијају могућност да посматрају досадашњи развој ЕЗ/ЕУ са становишта бројних криза са којима су се главни актери процеса интеграције суочавали од оснивања Европских заједница до данас. Проучавање узрока застоја у досадашњем току европских интеграција и начина њиховог превазилажења треба да омогући студентима да разумеју специфичност кризе кроз коју пролази данашња Европска унија. Циљ курса је и да студенти стекну дубљи увид у природу институционалних и политичких промена кроз које пролази Европска унија у епохи кризе. То ће им омогућити да сагледају темељни преображај политичке природе ЕУ као и далекосежне социјалне, економске и политичке последице које тај преображај доноси.</p>
<p>Исход предмета</p> <p>Овим предметом студенти се квалификују за обављање најсложенијих теоријских анализа природе, смисла и правца европских интеграција. Тако их овај предмет упућује на наставак студија европских интеграција на највишем нивоу – ка докторским студијама. Практични значај предмета огледа се у томе што ће омогућити студентима да се као истраживачи или политички делатници оријентишу у епохи кризе у којој сви класични појмови политичке мисли доживљавају темељну трансформацију. Тако студенти ових студија који се после овог нивоа студија усмеравају на практичну делатност могу, захваљујући овом предмету, вршити квалификоване политичке анализе стања у Унији од користи за све могуће службе и ангажмане у јавном сектору.</p>
<p>Садржај предмета</p> <p><i>Теоријска настава</i></p> <p>Криза друштвених система уопште; Преглед кризних аспеката интеграције од оснивања Европских заједница до Јединственог европског акта(ЈЕА); Преглед кризних аспеката интеграције од ЈЕА до данас; Однос институција и актера ЕЗ/ЕУ у контексту преваладавања кризе; Кризе интеграције као чинилац промене оснивачких уговора; Неуспели уставни пројекат као чинилац кризе легитимности ЕУ; Светска економска криза из 2008.године и њен утицај на економску и монетарну унију; Економска и монетарна унија као слабо место система интеграције; Појаве дисфункционалности система; покушаји обуздавања и решавања кризе; Механизми решавања кризе – нове институције и нови уговори; Стратегије држава чланица у контексту решавања кризе; Миграције и криза изазвана пандемијом Ковида-19 као нови кризни феномени; Криза као тест солидарности, кључних достигнућа и сврхе ЕУ.</p> <p><i>Практична настава</i></p> <p>Вежбе из овог предмета прате теме предавања. Студенти имају обавезу да припреме презентацију на одабрану тему после које се одвија дискусија.</p>
<p>Литература</p> <p>а) обавезна</p> <p>Слободан Самарџић, <i>Европска унија: систем у кризи</i>, Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 2016, стр. 15-198</p> <p>Desmond Dinan, Neill Nugent, William E. Paterson, <i>The European Union in Crisis</i>, Palgrave Macmillan, London, 2017, стр. 1-16, 54-131, 167-186, 336-375</p>

б) допунска, по избору

Vivien A. Schmidt (2020) Theorizing institutional change and governance in European responses to the Covid-19 pandemic, *Journal of European Integration*, 42:8, 1177-1193.

Sarah Wolff & Stella Ladi (2020), European Union Responses to the Covid-19 Pandemic: adaptability in times of Permanent Emergency, *Journal of European Integration*, 42:8, 1025-1040.

Ивана Радић Милосављевић, "Криза као фактор политизације у Европској унији ", *Српска политичка мисао*, Институт за политичке студије, Београд, 2/2019, стр. 73-94.

Самарцић, Слободан и Радић Милосављевић, Ивана (ур.), *Европска унија: Нове и старе димензије кризе*, Универзитет у Београду – Факултет политичких наука, Београд, 2016.

Ивана Радић Милосављевић, "Избори за Европски парламент у време кризе: шта је другачије овог пута", *Годишњак ФПН*, Универзитет у Београду – Факултет политичких наука, Година IX, бр. 13, 2015, стр. 45-62.

Годишњак ФПН, Универзитет у Београду – Факултет политичких наука, специјални број, 2019.

Самарцић, Слободан и Радић Милосављевић, Ивана (ур.), *Европски грађанин у времену кризе*, Чигоја штампа, Београд, 2014.

Слободан Самарцић, Ивана Радић Милосављевић (ур.) *Криза Европске уније: шта доноси Уговор о стабилности, координацији и управљању економском и монетарном унијом*, Службени гласник, Београд, 2013.

Слободан Самарцић, Европска унија – од добровољног савеза до „добре империје“, *Глас*, САНУ, 2016

Jurgen Habermas, *The crisis of the European Union, A Response*, Polity Press, 2012.

Scharpf W. Fritz, „Legitimacy intermediation in the multilevel European polity and its collapse in the Euro crisis“, *Max-Planck-Institut für Gesellschaftsforschung Discussion paper*, No. 6, 2012.

Бојан Ковачевић, „Федерализам и криза у Европској унији“, *Право и друштво*, бр.3/4, 2011.

Тејлор, Пол, *Крај европске интеграције*, Службени гласник и Албатрос плус, Београд, 2010.

Majone, Giandomenico, *Europe as the Would-be World Power*, Cambridge University Press, 2009.

Majone, Giandomenico, *Re-thinking Union of Europe Post-Crisis*, Cambridge University Press, 2014.

Hix Simon, *What's wrong with the EU and how to fix it?*, Polity Press, Cambridge, 2008.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: 15+15
------------------------------------	------------------------------	---------------------------------

Методe извођења наставе

Предавања, вежбе, дискусије, радионице, презентације студената и наставника

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	30	усмени испит	60
колоквијум-и		презентација пројекта	
семинар-и			